

(ร่าง)

หลักสูตรการฝึกอบรมครูประจำชั้นเพื่อเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(ฉบับรับฟังความคิดเห็นแบบ online public hearing ระหว่างวันที่ ๑ - ๘ เมษายน ๒๕๖๓)

สารบัญ

หน้า

หลักสูตรการฝึกอบรมครูประจำชั้นเพื่อเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา	
หลักการและเหตุผลของหลักสูตรอบรม.....	๑
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	๒
เป้าหมายของหลักสูตร.....	๒
นิยามศัพท์ของหลักสูตร.....	๒
โครงสร้างของหลักสูตร.....	๓
อัตลักษณ์ของหลักสูตร.....	๔
หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร.....	๕
กลุ่มเป้าหมายการฝึกอบรมของหลักสูตร.....	๕
หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	๖
เวลาและจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม.....	๖
การวัดและประเมินผลของหลักสูตร.....	๖
เกณฑ์การผ่านการฝึกอบรม.....	๖
วิธีการฝึกอบรม.....	๗
ขั้นตอนการดำเนินการ.....	๗
การออกวุฒิบัตร.....	๗
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง.....	๗
รายละเอียดสมรรถนะการฝึกอบรม.....	๙
สมรรถนะที่ ๑ นักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา.....	๙
สมรรถนะที่ ๒ จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น.....	๑๓
สมรรถนะที่ ๒ ทักษะจิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา.....	๑๕
สมรรถนะที่ ๔ การจัดทำรายงานและการพัฒนานวัตกรรม.....	๒๕

หลักสูตรการฝึกอบรมครูประจำชั้นเพื่อเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. หลักการและเหตุผลของหลักสูตร

สถานการณ์ความรุนแรงของพฤติกรรมกรกลั่นแกล้ง รังแกกัน (Bully) ของนักเรียนระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง หรือระหว่างนักเรียนกับบุคคลอื่นที่นักเรียนรู้จักและไม่รู้จักทั้งในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา นักเรียนมีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงเลียนแบบต่อกันมา และนักเรียนเลียนแบบจาก Social Media ที่เรียกว่า Cyber Bully เป็นการกระรานทางไซเบอร์ หมายถึง การกลั่นแกล้ง การให้ร้าย การด่าว่า การข่มเหง หรือการรังแกผู้อื่นทางสื่อสังคมต่างๆ เช่น facebook twitter Instagram และ line มีการใช้ภาพประกอบ ตัดต่อ แต่งภาพ ให้อัปเดตน่าเกลียด น่าชังกว่าเดิม มีการล้อเลียนถ้อยคำ กลั่นแกล้งอย่างต่อเนื่อง อาจมีคนมาเขียนความคิดเห็นซ้ำเติมแล้วมีการแชร์ไปใน Social Media เรียกว่าเป็น Cyberbullying เหมือนถูกทำร้ายจากคนเป็นจำนวนมากซ้ำแล้วซ้ำอีก และอาจแพร่กระจายไปในวงกว้างในห้วงเวลาไม่นาน โดยการทำร้ายยังคงอยู่อย่างนั้น เปิดไปเมื่อไรก็เจอ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนผู้ถูกรังแก นอกจากนั้นแล้วยังพบความรุนแรงอื่นที่นอกเหนือจากพฤติกรรมกรกลั่นแกล้ง รังแกกัน (Bully) เช่น ปัญหาการถูกล่วงละเมิดทางเพศจากผู้ใกล้ชิด ปัญหาการเสพติดสารและการเสพติดพฤติกรรม ปัญหาครอบครัวของนักเรียน ปัญหาสังคม ชุมชนที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนและอื่นๆ ทุกปัญหาล้วนส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนทั้งผู้ถูกรังแกหรือผู้กระทำโดยตรง ทั้งนี้อาจมาจากสาเหตุเด็กนักเรียนผู้ถูกรังแกและนักเรียนผู้กระทำบางคนขาดทักษะชีวิตด้านสุขภาพจิต (Mental Health Literacy) ที่ดีที่เป็นภูมิคุ้มกันในการรองรับหรือสร้างปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น มีการตัดสินใจกระทำในสิ่งที่ผิดพลาดโดยลำพัง ทุกปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนรับรู้กันทั่วไปตามข่าวในหลายช่องทางของ Social Media

ปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญกับสถานศึกษาในการป้องกัน ดูแลไม่ให้นักเรียนได้รับผลกระทบ และคุ้มครอง เยียวยา แก้ไข หากนักเรียนคนหนึ่งได้รับผลกระทบก็จะไม่ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนผู้ไม่ได้รับผลกระทบ ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้มีการฝึกอบรมครูประจำชั้นเพื่อเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา ให้กับสถานศึกษาทุกแห่ง “ ๑ โรงเรียน ๑ นักจิตวิทยา (one school one psychologist)” เพื่อให้ครูประจำชั้นซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด มีสมรรถนะในการนำหลักจิตวิทยาไปใช้ในการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน พร้อมให้บริการปรับทุกข์ สร้างสุข แก้ไขปัญหา เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษา ฝึกทักษะการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอารมณ์ สังคมและสติปัญญาแก่เด็กนักเรียน และสามารถให้การคุ้มครองช่วยเหลือเด็กนักเรียนในภาวะวิกฤติรุนแรงได้

๒. วัตถุประสงค์หลักสูตร

๒.๑ วัตถุประสงค์เฉพาะ

เพื่อฝึกอบรมครูประจำชั้นให้มีสมรรถนะเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา

๒.๒ วัตถุประสงค์สมรรถนะ

- ๑) เพื่อฝึกอบรมครูประจำชั้นให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจิตวิทยา
- ๒) เพื่อฝึกอบรมครูประจำชั้นให้มีทักษะการวิเคราะห์และการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน
- ๓) เพื่อฝึกอบรมครูประจำชั้นให้มีคุณลักษณะที่ดีในการให้คำปรึกษา ปรับทุกข์ สร้างสุข และพัฒนาอารมณ์ สังคมและสติปัญญาแก่เด็กนักเรียน
- ๔) เพื่อฝึกอบรมครูประจำชั้นให้มีเทคนิคการคุ้มครองช่วยเหลือเด็กนักเรียนในภาวะวิกฤติ

๓. เป้าหมายหลักสูตร

๑. ฝึกอบรมครูประจำชั้นเพื่อเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา ให้กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๒๙,๘๗๑ แห่ง ให้เป็น **๑ โรงเรียน ๑ นักจิตวิทยา (one school one psychologist)**

๔. นิยามศัพท์ของหลักสูตร

หลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง การจัดการความรู้โดยเน้นสมรรถนะเป็นฐาน(Competency Based) ให้ครูประจำชั้นมีองค์ความรู้ ๔ สมรรถนะหลักเพื่อเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา ประกอบด้วย สมรรถนะที่ ๑ นักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา จำนวน ๕ หน่วยการเรียนรู้ สมรรถนะที่ ๒ จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น จำนวน ๔ หน่วยการเรียนรู้ สมรรถนะที่ ๓ ทักษะจิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา จำนวน ๓ หน่วยการเรียนรู้ และ สมรรถนะที่ ๔ การจัดทำรายงานและการพัฒนานวัตกรรม จำนวน ๒ หน่วยการเรียนรู้ ลักษณะการฝึกอบรมเป็นแบบ Active Learning จำนวน ๒๒ ชั่วโมง แบบ Passive Learning จำนวน ๗ ชั่วโมง และ กิจกรรมเสริมการอบรม Experience Activities จำนวน ๓ ชั่วโมง รวม ๓๒ ชั่วโมง ระยะเวลาฝึกอบรม ๓ วัน

ครูประจำชั้น หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาบุคลิกภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กนักเรียนในห้องเรียนหรือชั้นเรียน เปรียบเสมือนผู้ปกครองคนที่สอง เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษา ปรับทุกข์ สร้างสุข ฝึกทักษะการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอารมณ์ สังคมและสติปัญญาแก่เด็กนักเรียน และสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับบ้าน ชุมชน และสังคม มีคุณสมบัติเป็น ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง ครู อายุราชการไม่น้อยกว่า ๓ ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูง

/กว่า...

กว่าสาขาวิชาจิตวิทยา จิตวิทยาคลินิก หรือ การศึกษาพิเศษ หรือสาขาอื่นๆ ตามความเหมาะสม หรือ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า สาขาวิชาจิตวิทยา จิตวิทยาคลินิก หรือ การศึกษาพิเศษ หรือสาขาอื่นๆ ตามความเหมาะสม มีอายุราชการคงเหลือไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี เป็นหรือเคยเป็นครูประจำชั้นมาไม่น้อยกว่า ๓ ปี มีคุณลักษณะเหมาะสมด้านมนุษยสัมพันธ์ มีจิตใจเมตตา เอื้ออาทรต่อเด็ก มีความรับผิดชอบต่อการทำหน้าที่ครูประจำชั้น มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ได้รับการยอมรับจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประชาชนทั่วไป

นักจิตวิทยา หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญและทักษะด้านจิตวิทยามี การศึกษาเกี่ยวกับจิตใจ กระบวนการของจิต กระบวนการความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ ด้วยกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ เช่น การรับรู้ กระบวนการรับข้อมูลของมนุษย์ อารมณ์ บุคลิกภาพ พฤติกรรม และรูปแบบ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีการประยุกต์ใช้ความรู้กับกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นใน ชีวิตประจำวัน การใช้ความรู้ทางจิตวิทยาสำหรับการรักษาปัญหาสุขภาพจิต ที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคลและ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสังคม รวมถึงการศึกษาขั้นตอนของระบบประสาทซึ่งมีผลต่อการควบคุมและแสดงออก ของพฤติกรรมของบุคคลอีกด้วย

นักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือศึกษานิเทศก์ ที่เข้ารับการอบรมและผ่านเกณฑ์การอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมครูประจำชั้นเพื่อเป็นนักจิตวิทยาประจำ สถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วกลับไปปฏิบัติหน้าที่เป็นนักจิตวิทยาประจำ สถานศึกษาโดยใช้องค์ความรู้และสมรรถนะตามหลักสูตรรวมถึงการประยุกต์ใช้เทคนิคและองค์ความรู้ตาม สถานการณ์ มีการวางแผน วิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนตามหลักจิตวิทยา การแนะแนวและการให้ คำปรึกษา รวมถึงมีการบูรณาการจัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ตามความแตกต่าง ระหว่างบุคคลทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีภายใต้บริบทและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

๕. โครงสร้างของหลักสูตร

หลักสูตรการฝึกอบรม : ครูประจำชั้นเพื่อเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เวลาในการฝึกอบรม จำนวน ๓ วัน หรือ จำนวน ๓๒ ชั่วโมง โดยเน้น สมรรถนะเป็นฐาน(Competency Based) ประกอบด้วยสมรรถนะ ดังนี้

/สมรรถนะ...

สมรรถนะที่ ๑ นักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา จำนวน ๕ หน่วยการเรียนรู้ ๕ ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑.๑ ที่มาและความสำคัญของนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑.๒ กรอบแนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑.๓ การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเป็นนักจิตวิทยา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑.๔ คุณสมบัติของนักจิตวิทยาที่พึงประสงค์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑.๕ บทบาทนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา

สมรรถนะที่ ๒ จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น จำนวน ๔ หน่วยการเรียนรู้ ๙ ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒.๑ จิตวิทยาพัฒนาการเด็กและวัยรุ่น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒.๒ พฤติกรรมทำหายในเด็กและวัยรุ่น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒.๓ การประเมิน คัดกรองและเฝ้าระวัง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒.๔ หลักการและวิธีการในการส่งต่อ(Referral)

สมรรถนะที่ ๓ ทักษะจิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา จำนวน ๓ หน่วยการเรียนรู้ ๑๓ ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓.๑ ทักษะจิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓.๒ การช่วยเหลือผู้เรียนและผู้ปกครองในภาวะวิกฤตด้านจิตสังคม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓.๓ การเสริมสร้างทักษะทางอารมณ์และสังคม

สมรรถนะที่ ๔ การจัดทำรายงานและการพัฒนานวัตกรรม จำนวน ๒ หน่วยการเรียนรู้ ๒ ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔.๑ การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔.๒ การพัฒนานวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัย

กิจกรรมเสริมการอบรม(Experience Activities) ๓ ชั่วโมง

๖. อัตลักษณ์ของหลักสูตร

๖.๑ หลักสูตรเน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง(Active Learning) และการมีส่วนร่วมการปฏิบัติกิจกรรม (Participation in Activities) และความสุข (Happiness) ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านกิจกรรมและสื่อหลายรูปแบบ แบ่งเป็น ๔ ส่วน ประกอบด้วย ๑) การอบรมในรูปแบบ จำนวน ๒๒ ชั่วโมง ซึ่งเป็น Active Learning คิดเป็นร้อยละ ๖๙ ๒) การอบรมนอกกรอบแบบ จำนวน ๗ ชั่วโมง ซึ่งเป็น Passive Learning คิดเป็นร้อยละ ๒๒ และ ๓) กิจกรรมเสริมการอบรม จำนวน ๓ ชั่วโมง ซึ่งเป็น Experience Activities คิดเป็นร้อยละ ๙

๖.๒ หลักสูตรเน้นการพัฒนาสมรรถนะเป็นฐาน (Competency Based) ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมซึ่งเป็นสมรรถนะตามตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ (Functional Competency) ทั้งกลุ่มความรู้ (Knowledge: K) กลุ่มทักษะ (Skill: S) และกลุ่มคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes: A) เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่นักจิตวิทยาประจำสถานศึกษาในสถานการณ์จริงได้ตามมาตรฐานตำแหน่งนักจิตวิทยาหรือสูงกว่ามาตรฐานตำแหน่งที่กำหนดไว้

๗. เกณฑ์การใช้หลักสูตร

๗.๑ กลุ่มเป้าหมายการฝึกอบรมของหลักสูตร

กลุ่มเป้าหมายการฝึกอบรมตามหลักสูตร ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป หากสถานศึกษาไม่มีครูวิทยฐานะชำนาญการให้คัดเลือกข้าราชการครู ตำแหน่งครู อายุราชการไม่น้อยกว่า ๓ ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า สาขาวิชาจิตวิทยา สาขาจิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา จิตวิทยาคลินิก สาขาสังคมสงเคราะห์ หรือการศึกษาพิเศษ หรืออื่นๆ

๒) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า สาขาวิชาจิตวิทยา สาขาจิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา จิตวิทยาคลินิก สาขาสังคมสงเคราะห์ หรือการศึกษาพิเศษ หรืออื่นๆ

๓) ตามข้อ ๑.๑ และ ข้อ ๑.๒ อายุราชการคงเหลือไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี เป็นหรือเคยเป็นครูประจำชั้นมาไม่น้อยกว่า ๓ ปี มีคุณลักษณะเหมาะสมด้านมนุษยสัมพันธ์ มีจิตใจเมตตา เอื้ออาทรต่อเด็ก มีความรับผิดชอบต่อการทำหน้าที่ครูประจำชั้น มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ได้รับการยอมรับจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประชาชนทั่วไป

๔) กลุ่มทดลองใช้หลักสูตร พนักงานราชการ ตำแหน่ง นักจิตวิทยา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๒๒๕ คน

๕) ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๒๒๕ คน

๗.๒ หลักเกณฑ์การคัดเลือกครูประจำชั้นเพื่อเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา เข้ารับการฝึกอบรมพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

ขนาดสถานศึกษา	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนครูประจำชั้นที่ได้รับจัดสรร/แห่ง (คน)
ขนาดที่ 1	1 - 120	1
ขนาดที่ 2	121 - 200	1
ขนาดที่ 3	201 - 300	1
ขนาดที่ 4	301 - 499	1
ขนาดที่ 5	500 - 1,499	2
ขนาดที่ 6	1,500 - 2,499	2
ขนาดที่ 7	2,500 ขึ้นไป	3

หมายเหตุ ๑. ข้อมูลขนาดสถานศึกษา จากสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. กรณีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีศึกษานิเทศก์ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดให้คัดเลือก
เข้ารับการฝึกอบรมได้ไม่เกิน ๒ คน

๗.๓ เวลาและจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

๑) เวลาการจัดฝึกอบรม จำนวน ๓ วัน หรือ จำนวน ๓๒ ชั่วโมง

๒) จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องไม่เกินรุ่นละ ๕๐ คน

๗.๔ การวัดและประเมินผลของหลักสูตร

๑) การวัดและประเมินผลจากการทดสอบความรู้ความเข้าใจ จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากเอกสาร สื่อ และการสร้างองค์ความรู้ระหว่างการอบรมตามโครงสร้างของหลักสูตร

๒) การวัดและประเมินผลจากใบงาน จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลงาน ชิ้นงานและการสังเกตพฤติกรรม ระหว่างการอบรมตามเกณฑ์ที่กำหนด

๓) ผู้เข้าอบรมต้องมีเวลาฝึกอบรมตามตารางอบรมในรูปแบบตามเกณฑ์ที่กำหนด

๗.๕ เกณฑ์การผ่านการฝึกอบรม

๑) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการทดสอบความรู้ความเข้าใจ จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากเอกสาร สื่อและการสร้างองค์ความรู้ระหว่างการอบรมตามที่หลักสูตรกำหนด โดยมีคะแนนประเมินหลังการอบรม ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป

/๒) ผู้เข้า...

๒) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลการประเมินจากใบงาน ผลงาน ชิ้นงานและการสังเกตพฤติกรรม ระหว่างการอบรม ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป

๓) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องมีเวลาฝึกอบรมตามตารางอบรมในรูปแบบไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐ ของระยะเวลาการอบรม

ทั้งนี้ให้หน่วยจัดการฝึกอบรม รายงานผลการฝึกอบรมไปยังหน่วยงานต้นสังกัดและสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อสนเทศในการพัฒนาอย่างเป็นทางการ

๗.๖ วิธีการฝึกอบรม

- ๑) การบรรยาย
- ๒) การฝึกปฏิบัติ
- ๓) การอภิปราย
- ๔) การระดมสมอง
- ๕) กรณีศึกษา

๗.๗ ขั้นตอนการดำเนินการ

๑) แจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นหนังสือให้สำรวจ สมัคร คัดเลือก และส่งรายชื่อผู้ได้รับการเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม มายังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

๒) ดำเนินการฝึกอบรม โดยมอบให้เขตตรวจราชการ(Cluster) ได้รับมอบหมายจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยจัดการฝึกอบรม จำนวน ๒๐ หน่วยจัด

๓) หน่วยจัดการฝึกอบรม เสนอรายชื่อผู้ผ่านการฝึกอบรมไปยังหน่วยงานต้นสังกัดและสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๗.๘ การออกวุฒิบัตร

ผู้อนุมัติการจบหลักสูตร

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้อนุมัติการจบหลักสูตร

๘. ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง

๘.๑ ผลผลิต(Output)

ผู้ผ่านการฝึกอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับหลักจิตวิทยา การใช้หลักจิตวิทยามาวิเคราะห์ผู้เรียนและบริบทของผู้เรียน เทคนิคการแนะแนว การให้คำปรึกษา ให้

/คำแนะนำ...

คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้เรียน และสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ และการแก้ปัญหา
พฤติกรรมของผู้เรียนด้วยกระบวนการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘.๒ ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้พัฒนาและประยุกต์ใช้ตามมาตรฐาน
การปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประจำชั้นได้อย่างมีคุณภาพ เด็กนักเรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญ ปัญหาความรุนแรงที่
เกิดกับเด็กนักเรียนลดลง

๙. การประเมินหลักสูตรการฝึกอบรม

๙.๑ สอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมครูประจำชั้นเพื่อเป็น
นักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๙.๒ สอบถามความคิดเห็นผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการเรียนรู้จากการฝึกอบรมตามหลักสูตรการ
ฝึกอบรมครูประจำชั้นเพื่อเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

รายละเอียดสมรรถนะของการฝึกอบรม

รายละเอียดเนื้อหาวิชาของการฝึกอบรมตามโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมครูประจำชั้นเพื่อเป็น
นักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ๔ สมรรถนะ
หลักที่สำคัญ มีดังนี้

สมรรถนะ ๑ นักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา

(เวลา ๕ ชั่วโมง)

คำอธิบายรายวิชา

ที่มาและความสำคัญของนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา เรียนรู้ระเบียบ กฎหมาย ข้อมูลสถิติที่
เกี่ยวข้องกับผู้เรียน กรอบแนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยา สร้างเจตคติที่ดีต่อการเป็นนักจิตวิทยา สร้าง
บุคลิกภาพให้เหมาะสมกับการเป็นนักจิตวิทยาและบอกบทบาทของนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษาด้วยกิจกรรม
การอบรมในรูปแบบและนอกรูปแบบ

หน่วยการเรียนรู้

- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ที่มาและความสำคัญของนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ กรอบแนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยา และระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเป็นนักจิตวิทยา
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ คุณสมบัติของนักจิตวิทยาที่พึงประสงค์
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ บทบาทนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายที่มาและความสำคัญของนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง
๒. อธิบายกรอบแนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยาและระเบียบ กฎหมาย สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ได้
๓. บอกวิธีการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเป็นนักจิตวิทยาได้อย่างถูกต้อง
๔. สร้างบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับการเป็นนักจิตวิทยาให้เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง
๕. บอกบทบาทของนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องชัดเจน

ตัวชี้วัดสมรรถนะ

๑. มีความรู้ ความเข้าใจที่มาและความสำคัญของนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา (K)
๒. มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษาและแสดงออกอย่างชัดเจน (A)
๓. มีความรู้เกี่ยวกับกรอบแนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยาอย่างเหมาะสม (K)
๔. มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษาอย่างโดดเด่น (A)
๕. มีความตระหนักถึงบทบาทของนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา
เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ (A)

ขอบข่ายเนื้อหาวิชา

๑. หน่วยงานเรียนรู้ที่ ๑ ที่มาและความสำคัญของนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา

สถานการณ์ความรุนแรงของพฤติกรรมกรกลั่นแกล้ง รังแกกัน (Bully) ของนักเรียนระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง หรือระหว่างนักเรียนกับบุคคลอื่นที่นักเรียนรู้จักและไม่รู้จักทั้งในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา นักเรียนมีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงเลียนแบบต่อกันมา และนักเรียนเลียนแบบจาก Social Media ที่เรียกว่า Cyber Bully เป็นการระรานทางไซเบอร์ หมายถึง การกลั่นแกล้ง การให้ร้าย การด่าว่า การข่มเหง หรือการรังแกผู้อื่นทางสื่อสังคมต่างๆ เช่น facebook twitter Instagram และ line มีการใช้ภาพประกอบ ตัดต่อ แต่งภาพ ให้ดูน่าเกลียด น่าชังกว่าเดิม มีการล้อเลียนถ้อยคำ กลั่นแกล้งอย่างต่อเนื่อง อาจมีคนมาเขียนความคิดเห็นซ้ำเติมแล้วมีการแชร์ไปใน Social Media เรียกว่าเป็น Cyberbullying เหมือนถูกทำร้ายจากคนเป็นจำนวนมากซ้ำแล้วซ้ำอีก และอาจแพร่กระจายไปในวงกว้างในห้วงเวลาไม่นาน โดยการทำร้ายยังคงอยู่อย่างนั้น เปิดไปเมื่อไรก็เจอ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนผู้ถูกรังแก นอกจากนั้นแล้วยังพบความรุนแรงอื่นที่นอกเหนือจากพฤติกรรมกรกลั่นแกล้ง รังแกกัน (Bully) เช่น ปัญหาการถูกล่วงละเมิดทางเพศจากผู้ใกล้ชิด ปัญหาการเสพติดสารและการเสพติดพฤติกรรม ปัญหาครอบครัวของนักเรียน ปัญหาสังคม ชุมชนที่อยู่ใกล้ชิตนักเรียนและอื่นๆ ทุกปัญหาล้วนส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนทั้งผู้ถูกรังแกหรือผู้กระทำโดยตรง ทั้งนี้อาจมาจากสาเหตุนักเรียนผู้ถูกรังแกและนักเรียนผู้กระทำบางคนขาดทักษะชีวิตด้าน สุขภาวะทางจิตใจ (Mental Health Literacy) ที่ดีที่เป็นภูมิคุ้มกันในการรองรับหรือสร้างปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น มีการตัดสินใจกระทำในสิ่งที่ผิดพลาดโดยลำพัง ทุกปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนรับรู้กันทั่วไปตามข่าวในหลายช่องทางของ Social Media

ปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญกับสถานศึกษาในการป้องกัน ดูแลไม่ให้นักเรียนได้รับผลกระทบ และคุ้มครอง เยียวยา แก้ไข หากนักเรียนคนหนึ่งได้รับผลกระทบก็ จะไม่ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนผู้ไม่ได้รับผลกระทบ ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้มีการฝึกอบรมครูประจำชั้นเพื่อเป็นนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา ให้กับสถานศึกษาทุกแห่ง “๑ โรงเรียน ๑ นักจิตวิทยา (one school one psychologist)” เพื่อให้ครูประจำชั้นซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด มีสมรรถนะในการนำหลักจิตวิทยาไปใช้ในการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน พร้อมให้บริการรับทุกข์ สร้างสุข แก้ไขปัญหา เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษา ฝึกทักษะการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอารมณ์ สังคมและสติปัญญาแก่เด็กนักเรียน และสามารถให้การคุ้มครองช่วยเหลือเด็กนักเรียนในภาวะวิกฤติรุนแรงได้

๒. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ กรอบแนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยา

จิตวิทยา เป็นศาสตร์การเรียนรู้การเข้าใจมนุษย์ มาตั้งแต่ยุคสมัยกรีกโบราณ ระยะเวลาที่มีนักปรัชญาคนสำคัญได้แก่ เพลโต(Plato) และอริสโตเติล(Aristotle) มีความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติการ แสดงออกของมนุษย์ในแบบต่างๆ ต่อมาเมื่อนักปรัชญาสร้างแนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยา มีหลายแนวคิด จำแนกได้ ดังนี้ ๑) แนวที่มีรากฐานเน้นทางปรัชญา ๒) แนวคิดที่มีรากฐานเน้นทางวิทยาศาสตร์

/๓) แนวคิด...

๓) แนวคิดสรีรจิตวิทยา ๔) แนวคิดทางจิตสังเคราะห์ ๕) แนวคิดทางจิตวิเคราะห์ ๖) แนวคิดด้านพฤติกรรมนิยม ๗) แนวคิดด้านความคิดนิยม และ ๘) แนวคิดกลุ่มมนุษยนิยม แนวคิดดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่ นักจิตวิทยาจะอยู่ทางซีกโลกตะวันตก ในแต่ละแนวคิดก็จะควบคู่กับทฤษฎีที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้า และวิจัย โดยอาศัยข้อสมมุติ(Assumption) และวิธีการเฉพาะอย่างบนพื้นฐานของแนวคิดต่างๆ ข้างต้น

๓. หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเป็นนักจิตวิทยา

๓.๑ รู้จักวิชาชีพและบทบาทนักจิตวิทยา

๓.๒ เห็นประโยชน์ในการประยุกต์บทบาทหน้าที่ของนักจิตวิทยามาใช้ควบคู่กับความเป็นครูวิชาชีพ

๔. หน่วยการเรียนรู้ ๔ คุณลักษณะและจรรยาบรรณของนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา

๔.๑ ตระหนักในการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะนักจิตวิทยาควบคู่กับความเป็นครูวิชาชีพ

๔.๒ ทราบและตระหนักในจรรยาบรรณของนักจิตวิทยาควบคู่กับความเป็นครูวิชาชีพ

๕. บทบาทของนักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา

๕.๑ ด้านปฏิบัติการ ดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ปรับแก้ไขพฤติกรรม พัฒนา สภาวะทางจิตใจ สังคม อารมณ์ เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ มีทักษะชีวิตและเข้าใจตนเอง

๕.๒ ด้านการวางแผน วางแผนการทำงาน ร่วมดำเนินการตามแผนงาน โครงการที่กำหนด

๕.๓ ด้านการประสานงาน ประสานการทำงานทั้งภายใน ภายนอกสถานศึกษา สร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมการทำงานเพื่อเด็กนักเรียน

๕.๔ ด้านการบริการ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้การดูแลเด็กนักเรียนของครู เจ้าหน้าที่ และผู้ปกครองนักเรียน เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. เรียนรู้ด้วยตนเอง

๒. บรรยาย

๓. เรียนรู้ผ่านกิจกรรม

๔. ระดมสมอง

๕. นำเสนอแนวคิด

สื่อการฝึกอบรม

เอกสารประกอบการฝึกอบรม

๑. เอกสารประกอบการเรียนรู้ด้วยตนเองออนไลน์ชุดที่ ๑ และ ชุดที่ ๒

๒. VTR ชุดที่ ๑

๓. Work Sheet

๔. Power point

การวัดและประเมินผล

๑. การสังเกต
๒. แบบทดสอบ
๓. การประเมินใบงาน

หมายเหตุ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ และหน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ด้วยตนเอง

สมรรถนะ ๒ จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น

(เวลา ๙ ชั่วโมง)

คำอธิบายรายวิชา

ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ตั้งแต่วัยก่อนวัยเรียนจนถึงวัยรุ่นทั้งทางด้านชีววิทยาและสิ่งแวดล้อม ด้านการคิดการเข้าใจ จริยธรรม สังคมและอารมณ์ รวมถึงความสำคัญของประสบการณ์ของชีวิตวัยต้นซึ่งหล่อหลอมบุคลิกภาพ พฤติกรรมที่ผิดปกติในเด็กและวัยรุ่นรวมถึง ประเภท สาเหตุ และอุปสรรคในการเรียนรู้ การสังเกต เพื่อเฝ้าระวัง การประเมินและการคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมผิดปกติในเด็กและวัยรุ่นหลัก การจำแนกประเภทปัญหาของเด็กและวัยรุ่นและแนวทางการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญ

หน่วยการเรียนรู้

- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ จิตวิทยาพัฒนาการเด็กและวัยรุ่น
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พฤติกรรมทำท่ายในเด็กและวัยรุ่น
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ การประเมิน คัดกรองและเฝ้าระวัง
- หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ หลักการและวิธีการในการส่งต่อ

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายทฤษฎีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับเด็กและวัยรุ่นได้
- อธิบายพฤติกรรมที่ผิดปกติของเด็กและวัยรุ่นได้
- ผู้เข้าอบรมสามารถประเมินและคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมผิดปกติในเด็กและวัยรุ่นได้
- ผู้เข้าอบรมสามารถจำแนกประเภทปัญหาของเด็กและวัยรุ่นได้
- ผู้เข้าอบรมสามารถนำหลักการและแนวทางการส่งต่อเด็กและวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงไปใช้ได้

ตัวชี้วัดสมรรถนะ

- มีความรู้ความเข้าใจทฤษฎีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับเด็กและวัยรุ่นเป็นอย่างดี (K)
- มีทักษะและวิเคราะห์พฤติกรรมที่ผิดปกติของเด็กและวัยรุ่นรายกรณีได้ชัดเจน (S)
- ประเมินและคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงในเด็กและวัยรุ่นอย่างหลากหลาย (S)
- จำแนกประเภทปัญหาของเด็กและวัยรุ่นได้อย่างชัดเจนและจัดกิจกรรมแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม (S)
- นำหลักการและแนวทางการส่งต่อเด็กและวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงไปใช้ในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริงได้ (S)

ขอบข่ายเนื้อหาวิชา

๑. จิตวิทยาพัฒนาการเด็กและวัยรุ่นเรียนรู้ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กด้านร่างกาย การคิดการเข้าใจ จริยธรรม และสังคมและอารมณ์ สำหรับวัยเด็กตอนต้น วัยเด็กตอนปลาย วัยก่อนวัยรุ่น และวัยรุ่น

๒. พฤติกรรมทำท่ายในเด็กและวัยรุ่น เรียนรู้ประเภท และสาเหตุของพฤติกรรมที่ผิดปกติ ได้แก่ สมาธิสั้น (Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder) การเรียนรู้บกพร่อง (Specific Learning Disorders)

/ภาวะ...

ภาวะสติปัญญาบกพร่อง (Intellectual Disability) ภาวะออทิสติก (Autism Spectrum Disorder) ปัญหาพฤติกรรมต่อต้าน (Oppositional Defiant Disorder, Conduct Disorder) ความวิตกกังวล (Anxiety) ภาวะซึมเศร้าและการฆ่าตัวตาย (Depression and suicide) สำหรับนักเรียนวัยรุ่น การรังแก (Bullying) พฤติกรรมการเสพติด (Alcohol, Substance and game addiction) การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (Teen Pregnancy)

๓. การประเมิน คัดกรองและเฝ้าระวังเน้นวิธีการสังเกตเพื่อเฝ้าระวัง วิธีการประเมินและการคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมที่ผิดปกติในเด็กและวัยรุ่น

๔. หลักการและวิธีการในการส่งต่อ เรียนรู้วิธีการในการจำแนกพฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมที่ผิดปกติในเด็กและวัยรุ่น และแนวทางการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญ

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. การบรรยาย
๒. การอภิปราย
๓. การฝึกปฏิบัติ
๔. การระดมสมอง
๕. การสาธิต
๖. การเรียนรู้ด้วยตนเอง
๗. การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม
๘. กรณีศึกษา

สื่อการฝึกอบรม

๑. เอกสารประกอบการเรียนรู้ด้วยตนเองออนไลน์ชุดที่ 3
๒. Power Point
๓. Work Sheet
๔. VTR

การวัดและประเมินผล

๑. สอบวัดความรู้ก่อนและหลังการอบรม
๒. ประเมินทักษะระหว่างการฝึกปฏิบัติตามแบบประเมินมาตรฐาน

หมายเหตุ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ผู้เข้ารับการอบรมเรียนรู้ด้วยตนเอง

สมรรถนะ 3 ทักษะจิตวิทยา แน่แนว และการให้คำปรึกษา

(เวลา ..๑๓ ชั่วโมง)

คำอธิบายรายวิชา

ทักษะจิตวิทยา แน่แนว และการให้คำปรึกษา มีหลักการดำเนินงานประกอบด้วย ๑) การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์เป็นทักษะของนักจิตวิทยาในการแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจในตัวผู้เรียน การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์เป็นทักษะในการส่งเสริมหรือช่วยให้ผู้ฟังมีเจตคติในเชิงบวก เทคนิคการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์เป็นทักษะในการสร้างบรรยากาศที่ดีในสถานการณ์ต่างๆ ๒) การใช้เทคนิคการแน่วแนวในการรู้จักตัวเองด้านความถนัด ความสามารถ ความสนใจ รู้จักการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ชุมชน ท้องถิ่น และสังคมโลก ตั้งเป้าหมายของชีวิตตนเองและวางแผนชีวิตของตัวเองได้ หาข้อมูลในโลกอาชีพ เพื่อการประกอบอาชีพที่สนใจ พัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จในชีวิตอนาคต ๓) คุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในด้านได้แก่ ความรู้ ความสามารถด้านจิตวิทยา แน่แนว และการให้คำปรึกษา มีทักษะการสื่อสาร มีเจตคติที่ดีต่อผู้รับบริการปรึกษา ต่อการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา มีบุคลิกภาพที่ดี และสามารถนำความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีไปประกอบกรให้คำปรึกษา ๔) การวิเคราะห์ปัญหาการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการให้คำปรึกษา การทำขั้นตอนและกระบวนการให้คำปรึกษา การสร้างความไว้วางใจ เทคนิคการให้คำปรึกษา เช่น การสะท้อนความรู้สึก การใช้คำถาม การรับฟัง การคิดวิเคราะห์ การเจียบ การทำความเข้าใจในปัญหา การให้ทำกำลังใจ สรุปลความ ตีความ การยุติการให้คำปรึกษา การบันทึกกรณีศึกษา การเก็บความลับ และจรรยาบรรณในการให้คำปรึกษา ๕) ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะวิกฤตด้านจิตสังคม สาเหตุและการให้การช่วยเหลือเบื้องต้นในภาวะวิกฤตด้านจิตสังคม การสื่อสารในภาวะวิกฤตแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง และ ๖) หลักการในการเสริมสร้างทักษะทางอารมณ์และสังคม ได้แก่ การตระหนักในตนเอง การจัดการกับตนเอง การตระหนักรู้ทางสังคม ความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และทักษะการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ทักษะจิตวิทยา แน่แนว และการให้คำปรึกษา

(เวลา ..๑๑ ชั่วโมง)

สาระเนื้อหาที่ ๑ การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

(เวลา ..๒ ชั่วโมง)

คำอธิบายรายวิชา

การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์เป็นทักษะของนักจิตวิทยาในการแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจในตัวผู้เรียน การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์เป็นทักษะในการส่งเสริมหรือช่วยให้ผู้ฟังมีเจตคติในเชิงบวก เทคนิคการสื่อสารอย่าง สร้างสรรค์เป็นทักษะในการสร้างบรรยากาศที่ดีในสถานการณ์ต่างๆ

/จุดประสงค์...

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายรูปแบบและวิธีการในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ได้อย่างชัดเจน
๒. เลือกใช้ตัดสินใจใช้เทคนิครูปแบบและวิธีการในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ในการสร้างเจตคติเชิงบวกในสถานการณ์ต่างๆได้ถูกต้อง

ตัวชี้วัดสมรรถนะ

๑. มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบและวิธีการในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ (K)
๒. มีความสามารถเลือกและตัดสินใจใช้เทคนิครูปแบบวิธีการในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ในการสร้างเจตคติเชิงบวกในสถานการณ์ต่างๆ เป็นที่ยอมรับ (s)

ขอบข่ายเนื้อหาวิชา

การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ เป็นการฝึกทักษะทางจิตวิทยาในการแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจในตัวผู้เรียน ทักษะการสร้างบรรยากาศที่ดีในสถานการณ์ต่างๆ การรับฟังปัญหาอย่างเข้าใจด้วยการให้ความรักและความอบอุ่น การสังเกตพฤติกรรมสื่อสารของเด็ก ที่จะนำไปสู่การเก็บรวบรวมข้อมูลในเบื้องต้นที่จะสะท้อนถึงสาเหตุของปัญหา การสื่อสารเชิงวิเคราะห์ปัญหาเด็กและการส่งเสริมการสื่อสารเชิงบวก การใช้คำพูดเชิงจิตวิทยาให้เกิดความไว้วางใจและเกิดความเชื่อมั่นในตัวผู้ให้คำปรึกษาจนสามารถที่จะพูดความจริงที่ปิดบังซ่อนเร้นไว้ได้

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. การบรรยาย
๒. การอภิปราย
๓. ศึกษาผ่านสื่อออนไลน์
๔. กรณีศึกษา (สถานการณ์)
๕. กิจกรรม
๖. วิดีโอ

สื่อการฝึกอบรม

๑. เอกสารประกอบการฝึกอบรม
๒. วิดีทัศน์

การวัดและประเมินผล

๑. การสังเกต
๒. แบบสอบถาม
๓. การสัมภาษณ์

สาระเนื้อหาที่ ๒ การช่วยเหลือและการวางแผนชีวิต

(เวลา ..๒.. ชั่วโมง)

คำอธิบายรายวิชา

การใช้เทคนิคการแนะแนวในการรู้จักตัวเองด้านความถนัด ความสามารถ ความสนใจ รู้จักการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ชุมชน ท้องถิ่น และสังคมโลก ตั้งเป้าหมายของชีวิตตนเองและวางแผนชีวิตของตนเองได้ หาข้อมูลในโลกอาชีพ เพื่อการประกอบอาชีพที่สนใจ พัฒนาตนเองสู่ความสำเร็จในชีวิตอนาคต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายถึงความถนัดความสามารถของตนได้อย่างคล่องแคล่ว
๒. อธิบายโลกกว้างทางอาชีพที่เปลี่ยนแปลงตามยุคใหม่ได้
๓. ตั้งเป้าหมายและการวางแผนตนเองตามทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ชัดเจน
๔. อธิบายการพัฒนาตนเองในชีวิตและอนาคตมุ่งสู่ความสำเร็จอย่างชัดเจน

ตัวชี้วัดสมรรถนะ

๑. เขียน บอก แสดง ความสามารถ ความถนัด ความสนใจอย่างหลากหลาย (S)
๒. แสดงการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตมีความน่าเชื่อถือ (K)
๓. ตัดสินใจเลือกทางการดำเนินชีวิตเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม (A)

ขอบข่ายเนื้อหาวิชา

การช่วยเหลือในการวางแผนชีวิต เป็นการใช้เทคนิคทางการแนะแนวให้เด็กรู้ถึงความสำคัญของชีวิตในอนาคตที่จะให้ประสบความสำเร็จได้ต้องตั้งจุดมุ่งหมาย (Goal Setting) โดยการที่เด็กจะต้องรู้จักตนเองในด้านความถนัด ความสามารถ และความสนใจ เข้าใจและก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ชุมชนท้องถิ่น และสังคมโลก และรู้จักแสวงหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในสังคมเทคโนโลยีเพื่อมาใช้ในการวางแผนชีวิตของตนเองอย่างฉลาดรู้ ฉลาดเลือกและฉลาดรับ รู้จักวิธีเอาตัวรอดจากปัญหาสังคม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพที่เกิดใหม่ด้วยการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ชิ้นงานของตนเองในเวลาเรียนเพื่อเตรียมการพัฒนางานขึ้นเป็นการประกอบอาชีพในอนาคต ด้วยการทำ Portfolio , Storyline, Storyboard เพื่อเป็นการวางทางเดินของชีวิตอนาคต ด้วยความเชื่อว่าถ้าเด็กสนุกกับการทำงานเพื่อชีวิตแล้วเด็กจะมีงานของตนเองและสนใจเรื่องอื่นลดลง

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. การบรรยาย
๒. กรณีศึกษา
๓. เรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ในรูปแบบของวีดิทัศน์
๔. สาธิต
๕. ฝึกปฏิบัติ

/สื่อการ...

สื่อการฝึกอบรม

๑. เอกสารประกอบการฝึกอบรม
๒. วีดิทัศน์
๓. Power Point

การวัดและประเมินผล

๑. การสังเกตการทำงานและความสนใจ
๒. แบบสอบถามความรู้และทักษะการตัดสินใจ

สาระเนื้อหาที่ ๓ คุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา

(เวลา .๒๑ ชั่วโมง)

คำอธิบายรายวิชา

คุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาในด้านได้แก่ ความรู้ ความสามารถด้านจิตวิทยา แนวโน้ม และการให้คำปรึกษา มีทักษะการสื่อสาร มีเจตคติที่ดีต่อผู้รับการปรึกษาต่อการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาที่มีบุคลิกภาพที่ดี และสามารถนำความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีไปประกอบการให้คำปรึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายคุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ บุคลิกภาพ และความรู้ความสามารถได้อย่างถูกต้อง
๒. วิเคราะห์จุดเด่นในคุณลักษณะที่ดีของผู้ให้คำปรึกษาในกรณีศึกษาและสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างชัดเจน
๓. แสดงออกถึงคุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่ดีในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างโดดเด่น

ตัวชี้วัดสมรรถนะ

๑. สามารถให้คำปรึกษาในสถานการณ์ต่างๆ โดยเลือกแสดงคุณลักษณะที่ดีประกอบการให้คำปรึกษาอย่างรอบด้าน (A)

ขอบข่ายเนื้อหาวิชา

คุณลักษณะของผู้ให้คำปรึกษา ลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่พึงประสงค์ได้แก่ ทักษะการเก็บรักษาอารมณ์ตนเอง การควบคุมอารมณ์ เมื่อพบความกดดันจากปัญหาของบุคคลรอบตัวเด็ก การระงับอารมณ์เมื่อถูกกระทบอย่างรุนแรง การให้อภัย การให้ความรัก ความเมตตา การสร้างความไว้วางใจ การเชื่อมั่นในตนเอง การอดทน ทักษะการพัฒนาตนเองในเรื่องการจัดการตนเองในด้านบุคลิกภาพ การใช้คำพูดอย่างฉลาด การแสดงออกถึงจิตใจที่งดงาม การศึกษาหาความรู้ การใช้เครื่องมือทางการแนะแนวและจิตวิทยา การรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ และมีจรรยาบรรณในการเก็บความลับของผู้มีปัญหา การใช้สื่อที่ทันสมัย และมีความสามารถในการปรับตัวรับสถานการณ์ต่างๆอย่างเหมาะสม

/กิจกรรม...

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. การบรรยาย
๒. การอภิปราย
๓. กรณีศึกษาและสถานการณ์
๔. วิดีโอ
๕. กิจกรรมกลุ่ม

สื่อการฝึกอบรม

๑. เอกสารประกอบการฝึกอบรม
๒. วิดีทัศน์

การวัดและประเมินผล

๑. การสังเกต
๒. แบบสอบถาม
๓. การสัมภาษณ์

สาระเนื้อหาที่ ๔ กระบวนการและทักษะการให้คำปรึกษา

(เวลา ..๕.. ชั่วโมง)

คำอธิบายรายวิชา

การวิเคราะห์ปัญหาการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการให้คำปรึกษา การทำขั้นตอนและกระบวนการให้คำปรึกษา การสร้างความไว้วางใจ เทคนิคการให้คำปรึกษา เช่น การสะท้อนความรู้สึก การใช้คำถาม การรับฟัง การคิดวิเคราะห์ การเจียบ การทำความเข้าใจปัญหา การให้ทำกำลังใจ สรุปความ ตีความ การยุติการให้คำปรึกษา การบันทึกกรณีศึกษา การเก็บความลับ และจรรยาบรรณในการให้คำปรึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. แสดงวิธีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้ขอรับการปรึกษาอย่างเป็นระบบได้
๒. ฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษาตามขอบข่ายและเงื่อนไขที่กำหนดให้ได้
๓. สาธิตกระบวนการเรียนรู้ การให้คำปรึกษาได้อย่างคล่องแคล่ว
๔. แสดงเทคนิคการให้คำปรึกษาได้สอดคล้องกับหลักวิชาและประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม
๕. บอกจรรยาบรรณการให้คำปรึกษาได้อย่างถูกต้อง

ตัวชี้วัดสมรรถนะ

๑. มีความสามารถรวบรวมข้อมูลของผู้มาขอรับคำปรึกษา อย่างถูกต้องเชื่อถือได้ (S)
๒. มีความพร้อมรับการเรียนรู้กระบวนการให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจ (A)
๓. เต็มใจฝึกทักษะและเทคนิคการให้คำปรึกษาด้วยความมุ่งมั่น (A)
๔. แสดงออกถึงความรู้เรื่องจรรยาบรรณในการให้คำปรึกษาเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง (K)

/ขอบข่าย...

ขอบข่ายเนื้อหาวิชา

กระบวนการและทักษะการให้คำปรึกษา การรับทราบปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การตั้งสมมุติฐาน ที่มาและสาเหตุของปัญหา การใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่นแบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบเยี่ยมบ้าน ระเบียบพฤติกรรม ระเบียบสะสม แบบวัดสังคมมิติ แบบวัดเจตคติ แบบวัดภาวะการซึมเศร้า แบบทดสอบทางจิตวิทยาเช่นแบบวัด IQ, EQ, MQ, SDQ, Inkblot ,Projective Technique การทำ Case Study ฯลฯ เทคนิคการแปลผลเครื่องมือและการวางแผนช่วยเหลือในการแก้ปัญหา การรับ Case การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีและน่าประทับใจ (Rapport Building) การจัดสถานที่ การจัดที่นั่งและการจัดบรรยากาศ การเตรียมพร้อมก่อนพบผู้รับคำปรึกษา ขั้นตอนในการให้คำปรึกษาเช่นการเปิด Case กระบวนการให้คำปรึกษาและการปิด Case ฯลฯ เทคนิคและวิธีการให้คำปรึกษาเช่น เทคนิคการสร้างควมไว้วางใจ การสะท้อนความรู้สึก การฟังเนื้อหาสาระ การฟังความรู้สึกและอารมณ์ การเงียบ การใช้คำถามปิด คำถามเปิด การให้กำลังใจ การทำความเข้าใจในปัญหา การสรุป การตีความ การยุติการให้คำปรึกษา การบันทึกข้อมูลเป็นความลับ จรรยาบรรณในการให้คำปรึกษา การส่งต่อผู้เชี่ยวชาญ และการติดตามผล

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. การบรรยาย สาธิต ฝึกปฏิบัติ การจัดฉาก (scenario)
๒. การเรียนรู้จากกิจกรรม
๓. กรณีศึกษา
๔. ศึกษาผ่านสื่อออนไลน์ในรูปแบบของวีดิทัศน์

สื่อการฝึกอบรม

๑. เอกสารประกอบการฝึกอบรม อุปกรณ์การฝึกอบรมแต่ละเทคนิค
๒. วีดิทัศน์ , รูปภาพ

การวัดและประเมินผล

๑. การสังเกตความสนใจ , การปฏิบัติ , ทักษะ , การแสดงออก
๒. การสอบถามความรู้ความเข้าใจ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การช่วยเหลือผู้เรียนและผู้ปกครองในภาวะวิกฤตด้านจิตสังคม

(เวลา ๒ ชั่วโมง)

คำอธิบายรายวิชา

ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะวิกฤตด้านจิตสังคม สาเหตุและการให้การช่วยเหลือเบื้องต้นในภาวะวิกฤตด้านจิตสังคม การสื่อสารในภาวะวิกฤตแก่ผู้เรียนและผู้ปกครองให้สามารถดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้และประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกันด้านจิตสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. ผู้เข้าอบรมสามารถอธิบายทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะวิกฤตด้านจิตสังคมได้
๒. ผู้เข้าอบรมสามารถอธิบายสาเหตุและวิธีการให้การช่วยเหลือเบื้องต้นในภาวะวิกฤตด้านจิตสังคมได้
๓. ผู้เข้าอบรมสามารถนำกระบวนการและขั้นตอนการสื่อสาร ในภาวะวิกฤตไปใช้กับผู้เรียนและผู้ปกครองได้

ตัวชี้วัดสมรรถนะ

๑. มีความรู้ ความเข้าใจทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะวิกฤตด้านจิตสังคมเพียงพอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ได้ (K)
๒. ตัดสินใจเลือกวิธีการให้การช่วยเหลือเบื้องต้นในภาวะวิกฤตด้านจิตสังคมได้อย่างรัดกุม และสอดคล้องกับสถานการณ์เป็นอย่างดี (A)
๓. มีการปฏิบัติอย่างเป็นกระบวนการและขั้นตอนในแก้ปัญหาภาวะวิกฤตแก่ผู้เรียนและผู้ปกครองอย่างเหมาะสม (S)

ขอบข่ายเนื้อหาวิชา

๑. ความหมายของภาวะวิกฤตด้านจิตสังคม (Psychosocial Crisis) เป็นภาวะที่บุคคลเผชิญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันทีทันใด โดยไม่คาดฝัน ซึ่งต้องการการตอบสนองที่มีความรวดเร็ว ภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นนี้ส่งผลให้เกิดความรู้สึกไม่แน่นอน เครียด โดยในเด็กและวัยรุ่นอาจมาจากปัญหาที่ครอบคลุมทั่ว เพื่อคนบุคคลใกล้ชิด ซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต การเรียน การปรับตัวกับบุคคลอื่น โดยปกติในช่วง ๓ - ๖ เดือนหลังเกิดเหตุการณ์ บุคคลสามารถที่จะฟื้นฟูกลับเข้าสู่สภาพปกติได้ แต่ในบางรายไม่สามารถที่จะปรับตัว ทำให้เกิดเป็นภาวะความผิดปกติได้

ปฏิกิริยาทางจิตใจ เมื่อบุคคลพบกับภาวะวิกฤต สูญเสีย ตามแนวคิดของ Elizabeth Kubler ross ได้กล่าวถึงลำดับขั้น ดังนี้

- ๑) ตกใจและปฏิเสธความจริง (Shock and Denial)
- ๒) โกรธ (Anger)
- ๓) ต้อรอง (Bargaining)
- ๔) เศร้า (Depress)
- ๕) ยอมรับความจริง (Acceptance)

การแสดงออกของแต่ละบุคคลเมื่อเผชิญกับภาวะวิกฤต อาจไม่จำเป็นที่จะต้องเรียงลำดับขั้นตอนเสมอไป อาจมีการข้ามขั้น หรือมีการแสดงออกเพียงบางขั้นตอนก็ได้

๒. สาเหตุของการเกิดภาวะวิกฤต ในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น มีสาเหตุได้หลายประการด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นจากตัวนักเรียนเอง ในช่วงเปลี่ยนวัย บุคลิกภาพ อารมณ์ การปรับตัวกับเพื่อนเพศเดียวกัน เพื่อนต่างเพศ ความขัดแย้งในครอบครัว ปัญหาทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

การให้การช่วยเหลือเบื้องต้นในภาวะวิกฤตด้านจิตสังคม ในบทบาทของครูสามารถสังเกตพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของนักเรียนชั้นเรียน เช่น การเงียบ ซึมลง แยกตัว ร้องไห้บ่อย ฯลฯ มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เปิดโอกาสให้ระบายความทุกข์ ไม่สบายใจ พร้อมทั้งจะรับฟังด้วยใจ เห็นอกเห็นใจ (Empathy) รับรู้ถึงความทุกข์ของนักเรียนในวัยนี้ ก็เป็นเรื่องใหญ่สำหรับตัวเขา เพื่อให้เข้าใจปัญหาที่แท้จริงของเรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยมี การใช้แนวทางของการให้การปรึกษาร่วมด้วย เช่น การใช้คำถามปลายเปิดให้เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น เทคนิคเงียบ สะท้อน ทวนความ เป็นต้น ในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลใกล้ชิด บุคคลในครอบครัว ครูมีบทบาทในการสื่อสารความเข้าใจให้ผู้ปกครองได้รับทราบ เพื่อช่วยในการดูแล ปรับแก้ไขแนวทางการเลี้ยงดู เพื่อให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือในกรณีที่นักเรียนมีภาวะซึมเศร้า คิดฆ่าตัวตาย ผู้ปกครองจะมีบทบาทในการพานักเรียนไปพบผู้เชี่ยวชาญ จิตแพทย์ในการบำบัดรักษา ปรึกษา ดูแลอย่างใกล้ชิดด้วย

๓. ความหมายและองค์ประกอบการสื่อสารในภาวะวิกฤตแก่นักเรียนและผู้ปกครอง กระบวนการและขั้นตอนการสื่อสาร ในภาวะวิกฤตด้านจิตสังคม

การสื่อสารในภาวะวิกฤต เป็นการดำเนินการสื่อสาร ช่วยเหลือบุคคลที่อยู่ในภาวะวิกฤตให้ผ่านพ้นจากภาวะวิกฤตนั้น ในกรณีที่ครูจะต้องเป็นผู้สื่อสารให้กับนักเรียนหรือผู้ปกครอง จะต้องพิจารณาแนวทางการพูดคุย สื่อสารให้เหมาะกับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย หรือการสื่อสารกับผู้ปกครองในเข้าใจภาวะที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อทำการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด

องค์ประกอบของการสื่อสารในภาวะวิกฤตแก่นักเรียนและผู้ปกครอง ประกอบไปด้วยครู ผู้เชี่ยวชาญ (ในกรณีที่ครูไม่สามารถที่จะสื่อสารประเด็นปัญหาทางจิตใจที่มีความลึกซึ้ง เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา) นักเรียน หรือผู้ปกครอง กระบวนการและขั้นตอนของการสื่อสารในภาวะวิกฤต จะต้องมีการประเมินความรุนแรงของสภาพที่เกิดขึ้น เช่น กรณีพบนักเรียนมีภาวะซึมเศร้า จะมีการประเมินระดับภาวะความซึมเศร้า คิดฆ่าตัวตาย โดยมีการสื่อสารแต่ละระดับของความเสี่ยงของการฆ่าตัวตายร่วมด้วย เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. การบรรยาย
๒. การอภิปราย
๓. การฝึกปฏิบัติ
๔. การสาธิต
๕. การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม
๖. กรณีศึกษา

สื่อการฝึกอบรม

๑. Power Point
๒. Work Sheet

การวัดและประเมินผล

๑. สอบวัดความรู้
๒. ประเมินทักษะระหว่างการฝึกปฏิบัติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ การเสริมสร้างทักษะทางอารมณ์และสังคม

(เวลา ๑ ชั่วโมง)

คำอธิบายรายวิชา

หลักการในการเสริมสร้างทักษะทางอารมณ์และสังคม ได้แก่ การตระหนักในตนเอง การจัดการกับตนเอง การตระหนักทางสังคม ความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และทักษะการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายหลักการในการเสริมสร้างทักษะทางอารมณ์และสังคมได้
๒. สามารถนำหลักการและแนวทางการเสริมสร้างทักษะทางอารมณ์และสังคมไปใช้ได้

ตัวชี้วัดสมรรถนะ

๑. มีองค์ความรู้การเสริมสร้างทักษะทางอารมณ์และสังคมและสามารถสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจได้อย่างชัดเจน (K)

๒. มีการประยุกต์ใช้และบูรณาการนำหลักการและแนวทางการเสริมสร้างทักษะทางอารมณ์และสังคมร่วมกับภาคีเครือข่ายและนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง (S)

ขอบข่ายเนื้อหาวิชา

การเสริมสร้างทักษะทางอารมณ์และสังคม รวมถึงแนวคิด และวิธีการในการส่งเสริมทักษะทางอารมณ์และสังคมในเด็กและวัยรุ่น ได้แก่

๑. การตระหนักรู้ในตนเอง รวมถึง การรับรู้อารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความมั่นใจในตนเอง

๒. การจัดการตนเอง รวมถึง ความยับยั้งชั่งใจ การจัดการกับความเครียด การมีวินัยในตนเอง การสร้างแรงจูงใจด้วยตนเอง การตั้งเป้าหมาย

๓. การตระหนักรู้ทางสังคม รวมถึง การรับรู้มุมมองที่แตกต่าง การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การให้เกียรติผู้อื่น

๔. ความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ รวมถึง การประเมิน วิเคราะห์ และแก้ปัญหา จริยธรรมในการตัดสินใจ

๕. ทักษะการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมถึง การสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ไขข้อขัดแย้ง

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. การบรรยาย
๒. การอภิปราย
๓. การฝึกปฏิบัติ
๔. การสาธิต
๕. การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม
๖. กรณีศึกษา

สื่อการฝึกอบรม

๑. Power Point
๒. Work Sheet

การวัดและประเมินผล

๑. สอบวัดความรู้
๒. ประเมินทักษะระหว่างการฝึกปฏิบัติ

สมรรถนะ ๔ การจัดทำรายงานและการพัฒนานวัตกรรม

(เวลา ๒๒ ชั่วโมง)

คำอธิบายรายวิชา

การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบการเขียนรายงานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ สามารถเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้

การพัฒนานวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ วิธีการ พัฒนานวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย ประกอบด้วย การกำหนดหัวข้อวิจัย บทนำ การทบทวนวรรณกรรม วิธีการดำเนินการวิจัย การเสนอผลการวิจัย การสรุปผลและอภิปรายผล และการตีพิมพ์เผยแพร่ เพื่อประโยชน์ด้านการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพ

หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ การพัฒนานวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัย

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายองค์ประกอบเกี่ยวกับรูปแบบการเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานได้อย่างครบถ้วน

๒. นำเสนอกระบวนการวิจัยในการพัฒนานวัตกรรมโดยทั้งในรายบุคคลและกลุ่มได้อย่างชัดเจน

ตัวชี้วัดสมรรถนะ

๑. สามารถเขียนรายงานผลการปฏิบัติได้ถูกต้องและมีองค์ประกอบครบถ้วนตามหลักวิชาการเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง (S)

๒. สามารถใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนานวัตกรรมในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน (S)

ขอบข่ายเนื้อหาวิชา

๑. การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน จะต้องมีโครงสร้างของการรายงาน การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน แนวทางการพัฒนา และผลการดำเนินงาน โดยรายงาน (Report) นั้นจะเป็นเอกสารทางวิชาการที่เน้นเรื่องราวที่ได้ปฏิบัติงาน กิจกรรมตามบทบาทหน้าที่หรือได้รับมอบหมายเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วนำมาเสนอที่ประชุมหรือผู้บังคับบัญชา เพื่อให้เสริมความรู้และทักษะในสิ่งที่ดำเนินการอยู่หรือแล้วเสร็จโดยมีการดำเนินการอย่างมีระบบมีการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และอ้างอิงหลักฐานที่มาอย่างมีหลักเกณฑ์แล้วนำมาเรียบเรียงอย่างมีขั้นตอนและเขียนหรือพิมพ์ให้ถูกต้องตามแบบแผนที่กำหนดถือว่ารายงานเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล การดำเนินงาน การจัดการกิจกรรมหรือการศึกษาเรียนรู้ โดยปกติจะมี ๒ ประเภท ประกอบด้วย ๑) รายงานทั่วไป เป็นรายงานที่เสนอข้อเท็จจริงในเรื่องที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวกับองค์การสถาบันหรือข้อคิดเห็นของบุคคล ความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว หรือกำลังดำเนินการอยู่ หรือจะดำเนินการต่อไปเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ รายงานในโอกาสต่างๆ รายงานการประชุม รายงานเหตุการณ์ เป็นรายงาน

/ซึ่งผู้มี....

ซึ่งผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้รายงานเพื่อบอกเรื่องราวเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งส่วนมากเป็นการเขียนรายงานอย่างสั้น เป็นการเขียนที่เน้นข้อเท็จจริง และความถูกต้องของข้อมูล ภาษาที่ใช้ควรเป็นภาษาทางการหรือถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ กะทัดรัด ชัดเจน ตรงประเด็น และคงเส้นคงวา ๒) รายงานทางวิชาการ คือ รายงานผลของการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง รายงานผลการปฏิบัติงานกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง มุ่งเสนอผลที่ได้ตามความเป็นจริงซึ่งต้องทำตามขั้นตอน มีระบบ มีระเบียบแบบแผนที่เป็นสากล โดยมีหลักฐานและการอ้างอิงประกอบแล้วเขียนหรือพิมพ์ให้ถูกต้องตามรูปแบบที่หน่วยงาน หรือสถาบันกำหนด และถือว่ารายงานเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติงานในเรื่องนั้นๆ ด้วย

๒. การพัฒนานวัตกรรมโดยใช้กระบวนการวิจัย เป็นนัยหนึ่งซึ่งชี้ให้เห็นว่าการศึกษาวิจัยที่มุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเพื่อให้ได้นวัตกรรมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางาน โดยที่รูปแบบ สื่อ และนวัตกรรมที่คิดค้นขึ้น ดำเนินการโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน มีเหตุผล หลักการหรือทฤษฎีรองรับ แต่การจะทำให้เกิดการรับรู้ เกิดความมั่นใจในนวัตกรรมนั้นจำเป็นต้องมีการทดลองใช้ก่อน มีการเก็บข้อมูลเพื่อพิสูจน์ว่าสามารถแก้ปัญหาและพัฒนางานได้จริง ถ้าไม่ประสบผลสำเร็จก็จำเป็นต้องมีการพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจนได้ผลดี สามารถนำไปเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รับทราบหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาได้อย่างคุ้มค่า ประโยชน์ โดยระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาใช้ในการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อการศึกษาที่น่าสนใจประกอบด้วย การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) การวิจัยในลักษณะการสังเคราะห์เอกสาร (Documentary Synthesis Research) เป็นต้น ซึ่งเป็นการวิจัยพัฒนา (Development Research) ที่มุ่งเน้นการแปรเปลี่ยนองค์ความรู้ ความเข้าใจและนวัตกรรมที่ไม่เคยมีมาก่อนเป็นการพัฒนาขึ้นใหม่ และโดยองค์ประกอบของรายงานวิจัยทั่วไปจะประกอบด้วย บทนำ การทบทวนวรรณกรรม วิธีการดำเนินการวิจัย การเสนอผลการวิจัย สรุปผลและอภิปรายผล และการตีพิมพ์เผยแพร่เพื่อประโยชน์และการประยุกต์ใช้ทางการศึกษาสำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจโดยทั่วไป

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. การบรรยาย
๒. ฝึกปฏิบัติด้วยการนำเสนอตัวอย่างรายงานฯ
๓. กรณีศึกษาและอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สื่อการฝึกอบรม

๑. เอกสารประกอบการฝึกอบรม
๒. ตัวอย่างรายงานผลการปฏิบัติงาน
๓. ตัวอย่างกรณีศึกษา
๔. ตัวอย่างนวัตกรรมจากผลงานวิจัย

การวัดและประเมินผล

๑. การสังเกตการนำเสนอ
๒. การตรวจผลงาน